

Міністерство освіти і науки України

***Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»***

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 11

***ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ,
СТАТЕЙ, ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, МАГІСТРІВ, СТУДЕНТІВ***

Херсон – 2018

ЗМІСТ

Нежлукченко Т.І. ТВОРЧИЙ СПАДОК ПРОФЕСОРА, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТА НААНУ В.П.КОВАЛЕНКА	8
<i>Секція 1 «Селекція та розведення тварин»</i>	11
<i>Богданова Д.А., Пелих Н.Л. ЕФЕКТИВНІСТЬ СЕЛЕКЦІЇ У СВИНАРСТВІ</i>	11
<i>Бурдельна Н.О., Корбич Н.М. ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ЖИВОЇ МАСИ БАРАНЦІВ АСКАНІЙСЬКОЇ М'ЯСО-ВОВНОВОЇ ПОРОДИ</i>	14
<i>Ведемеденко О.В. МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ І ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ЗАЛЕЖНО ВІД ВІКУ</i>	16
<i>Волкова І.Г., Петрова О.І. ЗАБІЙНІ ПОКАЗНИКИ ТА МОРФОЛОГІЧНИЙ СКЛАД ТУШ БУГАЙЦІВ МОЛОЧНИХ ПОРІД</i>	19
<i>Іваненко Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ СЕЛЕКЦІЇ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ</i>	21
<i>Козырь В. С., Коваленко В. П. НАСЛЕДСТВЕННОСТЬ И ИЗМЕНЧИВОСТЬ ПРИЗНАКОВ ПРОДУКТИВНОСТИ ПОМЕСНЫХ КОРОВ МОЛОЧНЫХ ПОРОД В УСЛОВИЯХ СТЕПНОЙ ЗОНЫ УКРАИНЫ</i>	24
<i>Макарчук А.Р., Корбич Н.М. ТОНІНА ВОВНИ ТА ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ОВЕЦЬ ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ</i>	35
<i>Новікова В. М., Корбич Н.М. НАСТРИГ ВОВНИ ТА ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ОВЕЦЬ АСКАНІЙСЬКОЇ М'ЯСО-ВОВНОВОЇ ПОРОДИ</i>	36
<i>Олейник А. П., Архангельская М.В. ХАРАКТЕРИСТИКА М'ЯСНОЇ ПОРОДИ ПЕРЕПЕЛОВ ФАРАОН</i>	38
<i>Пелих Н.Л. ПІДВИЩЕННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНОМАТОК</i>	40
<i>Пестушко Є.Є., Панкєєв С.П. ВИКОРИСТАННЯ УНІВЕРСАЛЬНИХ ПОРІД СВИНЕЙ В УМОВАХ СВИНАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ</i>	42
<i>Пестушко Є.Є., Панкєєв С.П. ВИКОРИСТАННЯ ПЛІДНИКІВ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ М'ЯСНИХ ПОРІД СВИНЕЙ В СИСТЕМІ ГІБРИДИЗАЦІЇ В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВ ПІВДНЯ УКРАЇНИ</i>	45
<i>Пестушко Є.Є., Панкєєв С.П. ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОГО ГЕНОФОНДУ СВИНЕЙ В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВ ПІВДНЯ УКРАЇНИ</i>	48
<i>Плюхова А.В., Пелих Н.Л. ІНДЕКСНА СЕЛЕКЦІЯ У СВИНАРСТВІ</i>	51
<i>Прилуцька Т.М., Корбич Н.М. ВПЛИВ ПОХОДЖЕННЯ ТВАРИН НА ЖИВУ МАСУ ТА ФІЗИКО-МЕХАНІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ВОВНИ</i>	54
<i>Рахматуліна В.О., Корбич Н.М. ОСОБЛИВОСТІ СМУШКОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ОВЕЦЬ АСКАНІЙСЬКОЇ КАРАКУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ</i>	56
<i>Сідашова С.О., Ковтун С.І. ДИНАМІКА СЕЛЕКЦІЙНОГО МЕЛАНІЗМУ СТАДА УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ І ПРОДУКТИВНО-РЕПРОДУКТИВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЙНИХ КОРІВ</i>	57
<i>Соболь О. М. ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ ЖИВОЇ МАСИ ЦУЦЕНЯТ РІЗНИХ ПОРІД ВІВЧАРОК</i>	63

Секція 1 «Селекція та розведення тварин»

УДК. 636.4.03:636

ЕФЕКТИВНІСТЬ СЕЛЕКЦІЇ У СВИНАРСТВІ

*Богданова Д.А. – магістрант 1 курсу,
ХДАУ напрям підготовки –ТВППТ*

*Пелих Н.Л. - науковий керівник к.с.-г.н,
доцент, ДВНЗ «ХДАУ»*

Вся історія зоотехнічної науки та практики тісно пов'язана з оцінкою тварин, вибором кращих із них і правильним підбором пар для одержання нових поколінь. Ідея вибору тварин для племінних цілей з урахуванням якостей одержаного приплоду існувала давно, першим автором, який описав такий метод, був римський письменник Варрон. Інші вчені стверджують, що оцінка тварин за якістю нащадків зародилася у практиці тваринництва ще з періоду приручення тварин.

Племінна робота щодо поліпшення порід базується на вчені про мінливість, успадкування, вибір і підбір тварин, тобто на категоріях популяційної генетики. Селекційні ознаки продуктивності свиней діляться на три основні групи. До першої відносяться ті з них, які характеризують відтворювальні якості тварин, до другої — відгодівельні і до третьої — м'ясні. Відтворювальні якості кнурів характеризуються статевою потенцією, здатністю садки на чучело, кількістю повноцінних сперматозоїдів і запліднюючою здатністю сперми, а свиноматок — запліднюваністю, багатоплідністю, великоплідністю, молочністю, масою гнізда поросят і кожного при відлученні.

Показники продуктивності тварин відносяться до кількісних ознак, оскільки мають відповідні числові вирази (багатоплідність, наприклад, характеризуються кількістю поросят в гнізді при народженні, швидкість росту — кількістю грамів середньодобових приростів і днів, необхідних для досягнення молодняком товарної живої маси та ін.). Кількісні ознаки залежать не від одного, а від багатьох генів, які знаходяться в різних хромосомах або їх ділянках (локусах), що мають найрізноманітніші комбінації і рекомбінації в процесі статевого розмноження тварин. Тому передбачити з великою точністю міру передачі їх від батьків потомству, посилаючись на закони Менделя, майже неможливо. Цю проблему можна частково вирішувати, використовуючи показники успадкування і мінливості кількісних ознак.

Із урахуванням досягнення селекції та генетики селекційну роботу слід спрямувати на прискорення темпів поліпшення генотипу тварин, широкого використання методів раннього виявлення їх продуктивних ознак. Важливим резервом інтенсифікації свинарства є

чітка та добре налагоджена племінна робота в господарствах усіх категорій, що дасть змогу раціональніше використовувати ресурси порід при чистопородному розведенні, схрещуванні та гібридизації.

В Україні створено значний генетичний потенціал свиней. Завдання полягає у тому, щоб добитись максимальної реалізації його можливостей за рахунок створення тваринам оптимальних умов годівлі і утримання, цілеспрямованого відтворення кращих генотипів та їх раціонального використання. Потенціальна продуктивність, наприклад європейських порід свиней, характеризується такими показниками: кількість поросят при народженні — від 10...12 до 34 голів; вік досягнення живої маси 100 кг — 120...150 днів; середньодобовий приріст живої маси — 1000...1300 г; витрати кормів на 1 кг приросту — 1,9...2,5 корм. од. при забійному виході 75...82%.

Як бачимо резерви продуктивності у свинарстві ще далеко не вичерпані. З метою їх ефективного використання в практиці необхідно добре знати зоотехнологічні особливості генотипів свиней, яких розводять, основні ознаки, що визначають продуктивність та методи і шляхи її підвищення.

Практика свідчить про те, що з метою підвищення продуктивності свиноматок необхідно більше приділяти уваги вибору і вирощуванню ремонтних свинок, створюючи відповідні умови для їх нормального росту та розвитку. У подальшому добре розвинуті свиноматки здатні більше використовувати кормів і нагромаджувати в своєму організмі необхідні резерви для компенсації енергії, що виділяється при годівлі поросят-сисунів.

Ступінь прояву продуктивності свиней і можливостей інтенсивного їх використання залежить також від конституції тварин. За конституцією свиней можна визначити їх здоров'я, пристосованість до несприятливих умов середовища, належність до тієї або іншої породи, а також провести попередню оцінку їх продуктивності. Важливе значення набуває вибір тварин за конституційною міцністю, особливо при створенні ліній, типів і порід свиней спеціалізованих за м'ясною продуктивністю.

Світовій практиці добре відома багатоплідність свиней китайських порід. Свиноматки окремих з них, наприклад, породи мешан приводять по 16...18 поросят за опорос. Одна привела 42 поросят за опорос і 216 за все життя.

Наведені приклади свідчать про високий генетичний потенціал багатоплідності у свиней. Часті випадки, коли у приплоді однієї свиноматки зустрічаються поросята живою масою при народженні від 0,6 до 1,5 кг і більше. Це пов'язано з нерівноцінністю статевих клітин. Так, об'єм яйцеклітин свиноматок, наприклад, великої білої породи можуть бути рівним 0,5; 1,55 і 2,35 кубічного мікрона. Навіть у однієї

матку в одну і ту ж охоту виділяються яйцеклітини з різницею між собою в 2—3 рази.

Процент відходу серед дрібних при народженні поросят, як правило, значно вищий, ніж серед здорових і добре розвинутих. Підтвердженням цьому служать дослідження, якими доведено, що за перші два місяці життя відхід поросят з живою масою при народженні від 0,7 до 1,0 кг склав 40%, в той час як серед більш великих (1,3...1,5 кг) — менше 9%. Аналогічні дані були отримані в дослідках інших авторів, які великоплідність свиноматок вважають одним із найважливіших селекційних ознак і рекомендують враховувати її при вдосконаленні продуктивності свиней в племінних, а також товарних стадах.

Однак більшість дослідників і практиків вважають, що маса поросят при народженні виключно важливий фактор, по якому з великою вірогідністю можна говорити про життєздатність та подальшу інтенсивність росту тварин. І якщо про багатоплідність можна говорити як про кількісну сторону продуктивності свиноматок, то великоплідність — це якісна ознака.

Питання вивчення молочної продуктивності свиней здавна привертало увагу вчених і виробників. При цьому встановлено, що у більш молочних маток, як правило, менший відхід поросят, вони кращі під час відлучення і в подальшому більш інтенсивно ростуть та розвиваються. Середні за молочністю свиноматки на протязі лактації (60 днів) дають 200...250 кг, а за добу — 3,5 кг молока. Кращі матки за добу виділяють 5 кг і більше, а за лактацію до 500 кг молока.

Враховуючи, що в кожному окремому випадку співвідношення між генетичними факторами і умовами зовнішнього середовища неоднакові, наслідування одних і тих же ознак продуктивності свиней можуть бути різними. Генетичний потенціал у значній мірі визначається рівнем селекційно-племінної роботи. Ефективність селекції залежить від точності оцінки генотипу, що надалі гарантує вибір генетично кращих тварин та поліпшення продуктивних ознак у наступних поколіннях.